

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Román katonai vizsgálat a gyűjtőfogházban*
 Cím: *Román katonai vizsgálat a gyűjtőfogházban*
 Forrás: *Repnava*

Bj (Hely) 1919 X. 11 (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	343.811
Hely	
Idő	"1919"
Személy	
Helyszám	

Budapest tövörös házinyomógája 1919.

Román katonai vizsgálat a gyűjtőfogházban.

* *

2700 letartóztatott egyén 900 ember férőhelyén gyötrődik. — Abortált asszonyhoz nincs fogházorvos. — Egy mintaintézmény az európai civilizáció korában.

Mikor a politikai üldözöttek kínzásának híre kiszivárgott a nyilvánosságba, a román csapatok főparancsnokságának megbízásából kisebb román bizottság vizsgálta meg a már régen, de különösen a Friedrich-rezsim alatt rossz hírűvé lett gyűjtőfogházat. A bizottságot *dr. Lascu Demeter* és *Aradi Viktor* író vezették. A román katonai vizsgálatnak egyik szemtanúja, aki csak a napokban nyerte vissza mozgási szabadságát, a következőket beszéli nekünk a vizsgálat egyes részleteiről, amelyekről módja volt közvetlen tudomást szerezni:

Mi, gyűjtőfogháziak, csöppet sem csodálkozunk azon, amikor a román hivatalos személyek vizsgálat céljából jelentek meg a fogházban. Ott már régen rémséges állapotok uralkodnak. A proletárdiktatura bukása óta a gyűjtőfogházba gyümöszöli béle Friedrich István igazságszolgáltatása azokat a „kommunizmusra gyanús” embereket, akikkel a főkapitányság épületében a rendőrség már elbánt, a Margit-köruti fogházba nem valók és a Markó-utcai ügyészségi épületbe pedig már nem férnek. Villamoskocsikon, teherautókon nap-nap után érkeznek a szállítmányok. Férfiak, asszonyok, serdülő leányok és fiúk találnak itt „barátságos otthon”-t.

Körülbelül 2700 szorong már a 900 ember befogadására alkalmas fogházhelyiségben.

A román bizottság megérkezése láthatóan

nagy megrökönyödést idézett elő a fogház vezetői között. Ez a látható megrettenés azonban egyáltalán nem feszélyezte a bizottságot, amely vezetőjének, *dr. Lascunak* kíséretében bejárta a különböző helyiségeket, benézett az egyes cellákba, kihallgatta a cellák lakóit: milyen az étkezés, minő a bándeméd, mióta vannak letartóztatva, miért őrzik, miért nem hallgatták ki őket? A román hadseregparancsnokság megbízottja láthatóan elsősorban a következő kérdések tisztázását tűzte ki célul a vizsgálat alkalmával: vannak-e olyan foglyok a gyűjtőfogházban, akiket, noha már hosszabb ideje tartanak ott, még nem hallgattak ki? Milyen a bánásmód a fogházban? A letartóztatottak minő konkrét büncselekmény miatt vannak őrizetben?

A vizsgálat eredménye egyszerűen lesújtó volt a Friedrich-kormány „pártatlan” igazságszolgáltatására nézve. Kiderült, hogy egész sereg asszony és férfi már hónapok óta hiába várja a kihallgatást. A rendőrségen sem vettek föl velük jegyzőkönyvet, csak a nyomozás „tapentatos” részét intézték el velük. A legtöbb foglyról sem a foglyok önmaguk, sem a fogházvezetőség nem tudja, hogy voltaképpen miért vannak lecsukva.

Hivatalosan a fogházvezetőség csak annyit fölvilágosított tudott róluk adni, hogy az ügyészség rendelkezére egy-két hónappal ezelőtt kerültek a gyűjtőfogházba.

A női letartóztatottak között volt egy 15 éves leány, akit azért tartóztattak le, mert a

Friedrich-kormányról nem a legnagyobb elismerés hangján szólott. Továbbá ott van a fogházban *dr. Majláth Ferenc*, a Károlyi-kormány volt esztergomi főispánja. Neki az az egyetlen bűne, hogy az esztergomi panamákat érelves kézzel nyesegette és magukat a panamistákat sem kímélte valami tulságosan.

Dr. Lascu vizsgálata a foglyok elhelyezését illetően szintén megdöbbentő tapasztalatokra jutott. A férőhelyek zsufoltsága kétségbeejtő.

Az a csodálatos, hogy e szenny és zsufoltság következtében még nem pusztítja a foglyokat a kiütéses tifusz.

Egy-egy cella eredetileg egy fogoly számára készült. Most hárman-négyen vannak bezsufolva az ilyen cellákba. A földön hálnak, nincs ágy, nincs ágynemű, egyes szobák, amelyekben a nőfoglyokat tartják, mindössze 8 lépés szélességűek, 11 lépés a hosszúságuk és mégis 35–40 ember szorong bennük. A politikai bűnösöket közönséges büntetésekkel tartják együtt. Tanárnők, tanítónők egy teremben szoronganak betörő, zsebtolvaj, utcai leányokkal.

A román bizottság hosszabb ideig tartózkodott a női foglyok őrizeti helyén. Ebben a szobában 40 nő szorongott, részben állt, részben a földön hevert s amikor a bizottság ide belépett, megdöbbentő látványban volt része.

A pusztá padlón feküdt már egy órája egy abortáló asszony,

Laufer Jánosné, született *Róth Ilona*. *Dr. Lascu* több kérdést intézett a mozdulatlanul heverő asszonyhoz. A válasz hajmeresztő. *Lauferné* már két hónapja van a gyűjtőben. *Ott hon egy négy éves és egy kilenc hónapos gyermeke van. Három hónapja van más állapotban.*

— És orvos még nem volt itt? — kérdezte *dr.*

Lascu a fogházfőügyelőtől.

— Már elküldtünk érte, — volt a válasz.

Mindazonáltal orvos csak úgy került két óra mulva a szerencsétlen asszonyhoz, hogy dr. Lascu odahivatta az egyik politikai foglyot, dr. Ferenczy Gábor orvost, aki első segélyben részesítette az akkor már ájult asszonyt.

Most pedig hadd idézzem szószerint azt a beszélgetést, ami ugyancsak ebben a teremben a román hadseregpáranesnokság megbízottja, dr. Lascu és a fogházvezetőség képviselője között lefolyt. Ez a beszélgetés hűséges tükrö a gyűjtőfogházban uralkodó állapotoknak.

— Megengedik-e a magyar törvények, — kérdezte Lascu dr. — hogy olyan asszony, akinek kilenc hónapos gyermeke van odahaza s három hónapja más állapotban van, letartóztatásnak és silány rabkoszt mellett negyvenedmagával hónapokon keresztül olyan szobában tarthassák, amelynek szélessége nyolc lépés, a hossza pedig tizenegy?

— Igen! — válaszolta merészen a fogházfőügyelő.

Ujabb kérdés:

— Hány ember van elzárva a gyűjtőfogházban és hány ember részére készült az épület tömb?

A fogházfőügyelő válasza az, hogy a fogházban 900 ember részére van hely és most körül-

belül 2700 embert őriznek benne.

— Hány orvosa van a fogháznak és hol vannak az orvosok? — kérdezte ismét dr. Lascu.

A fogházfőügyelő egyideig zavartan hallgat, majd nagynehezen előrukkol a válasszal: A fogháznak két orvosa van; az egyik *szolgálatot teljesít*, a másik tanulmányuton van.

— Miért nincs itt hát a fogházi orvos, hogy az abortált Laufernét orvosi segélyben részesítse?

— Elküldtünk érte, de *nincs otthon* — mondja gyorsan a fogházfőügyelő.

— Miért nem veszik akkor igénybe a letartóztatott politikai fogoly-orvosok segítségét?

A fogházfőügyelő nem tud válaszolni. Lascu dr. végre a következőket kérdezte:

— Van önnek valami fogalma arról, hogy hány fogoly részére elegendő egy orvos?

Ujra esönd. A fogházfőügyelő nem válaszol.

Erre történt azután, hogy dr. Lascu rendeletére Ferenczy Gábor letartóztatott orvost hívták a vérében fekvő Laufernéhez.

Ennyi az, amit — mint szemtanu — hűségesen és szárazan elmondhatok a román bizottság gyűjtőfogházi vizsgálatáról. A gyűjtőfogházban akkor megállapított nyomor, rettegés és kétségbeesés azóta csak részben enyhült és ezért nagyon kell önöket kérnem, közöljék ezeket a dolgokat a *Népszavában*.